

Justitsministeriet Lovafdelingen

Dato: 13. marts 2007
Kontor: Formueretskontoret
Sagsnr.: 2005-705-0012
Dok.: JTS40956

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

udkast til forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165) og forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsterminalfrister ved visse køb m.v.) (L 166)

1. Høringen

Udkast til lovforslagene har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Politimesterforeningen, Rigsadvokaten, Advokatrådet, AER (Arbejdsgivernes Elevrefusion), Akademikernes Centralorganisation, Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Associerede Danske Arkitekter, ATP, Byggefagenes Kooperative Landssammenslutning, Byggeskadefonden, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening, Danmarks Fiskeriforening, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Pelagiske Producentforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Akvakultur, Dansk Amatørfiskerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Fisk, Dansk Franchise Forening, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Kystfiskerforening, Dansk Handel & Service, Dansk Industri, Dansk Kredit Råd, Dansk Landbrug, Dansk Postordre Handel, Dansk Told- & Skatteforbund, Dansk Åleeksportør Forening, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Fiskeres Producentorganisation, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, DSB, Fagligt Fælles Forbund 3F, Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Finans og Leasing, Finansrådet, Fiskeribanken, Fiskeriets Servicefag, Forbrugerrådet, Forenede Dan-

ske Motorejere, Foreningen Danske Revisorer, Foreningen af Danske Ral- og Sandsugere, Foreningen Dansk Skaldyrsopdræt, Foreningen af Fiskeauktionsmestre i Danmark, Foreningen af Pantefogeder i Danmark, Foreningen Registrerede Revisorer FRR, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forsikring & Pension, Frederiksberg Kommune, Friluftsrådet, Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, Fødevarerøkonomisk Institut, Hjerteforeningen, HTS-A, HTSI, Håndværksrådet, IT-brancheforeningen, Kommunernes Landsforening, Konsumfiskeindustriens Arbejdsgiverforening, Kræftens Bekæmpelse, Københavns Kommune, Landbrugsraadet, Landsforbundet for Fiskesortering og Samlecentraler i Danmark, Landsforeningen Levende Hav, Landsorganisationen i Danmark (LO), Landsorganisationen af Danmarks Detailfiskehandlere, Liberale Erhvervs Råd, Lønmodtagernes Garantifond, Patientforeningen i Danmark, Patientforsikringen, Patientforum, Patientskadeankenævnet, Realkreditrådet, Rektorkollegiet, Sammenslutningen af Danske Ørredesportører, De Samvirkende Invalideorganisationer, Sektorforskningens Direktørkollegium, Skagen Fiskernes Producentorganisation, Skatterevisorforeningen, Verdensnaturfonden WWF, Københavns Universitet, Roskilde Universitetscenter, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

Endvidere har Justitsministeriet modtaget henvendelser om udkastene fra Byggematerialeindustrien, Dansk Energi og TEKNIQ.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar. Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene er anført med kursiv.

2. Generelle bemærkninger, herunder om de administrative og økonomiske konsekvenser

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Københavns Byret samt retterne i Roskilde, Århus, Aalborg og Odense, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Danmarks Automobilforhandler Forening, Dansk Fritidsfiskerforbund, Dansk Kredit Råd, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Foreningen Danske Revisorer, Kommunernes Landsforening, Landbrugsraadet, Registrerede Revisorer FRR, Rektorkollegiet og Rigsadvokaten har ingen bemærkninger til lovudkastene.

Advokatrådet støtter forslaget om en mere detaljeret regulering af forældelsen af fordringer. Endvidere anfører Advokatrådet, at fastholdelsen af grundtrækkene fra den hidtidige ordning med en kortere frist, der kan suspenderes, kombineret med en længere absolut frist, forekommer velbegrunderet. Advokatrådet bemærker, at også forslagene til forældelsesfristernes længde, til regler om forældelsens virkning og til overgangsregler synes velbegrunderede.

Dansk Energi anfører, at det ikke kan afvises, at forkortelsen af forældelsesfristen fra 5 til 3 år vil kunne bevirke, at dets medlemmers betalings- og afregningsprocedurer skal strammes i en retning, der er til ugunst for de kunder, der ikke betaler rettidigt. Dansk Energi bemærker dog samtidig, at dets medlemmer ikke betragter det som en uoverkommelig opgave at skulle indrette sig på en forældelsesfrist på 3 år.

Dansk Erhverv (tidligere Dansk Handel & Service og HTSI), **Finansrådet** og **Realkreditrådet** bemærker, at det er deres overordnede opfattelse, at der ved forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) er fundet en god balance mellem debitorers og kreditorers interesser.

Forbrugerrådet bemærker, at Forbrugerrådet støtter forslaget om, at den almindelige hovedregel bliver en forældelsesfrist på 3 år, der kan suspenderes, kombineret med en absolut forældelsesfrist på 10 år.

Pantefogedforeningen anfører, at forkortelsen af forældelsesfristerne vil medføre et administrativt merarbejde for den offentlige restanceinddrivelsesmyndighed og et væsentligt provenutab for det offentlige. Endvidere anfører foreningen, at der bør tages konkret stilling til forældelsesreglerne for betaling af underholdsbidrag.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at der ved forslaget til ny forældelseslov er fundet en god balance mellem hensynet til henholdsvis skyldner og fordringshaver, og det er ministeriets vurdering, at forslaget – bl.a. i lyset af, at de fleste personer mv. er skyldner i visse relationer og fordringshaver i andre – samlet set vil have begrænsede konsekvenser både for det offentlige og for erhvervslivet.

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender (Familiestyrelsen) har oplyst, at man overvejer behovet for, at der i lov om inddrivelse af underholdsbidrag indsættes særlige regler om forældelse af bidragskrav.

DSB anfører, at forkortelsen af forældelsesfristen fra 5 til 3 år kan forringe muligheden for at inddrive kontrolafgifter, da kontrolafgifter ofte falder under skattemyndighedernes minimumsgrænse for iværksættelse af lønindeholdelse eller udpantning, og at kontrolafgifterne derfor typisk inddrives ved modregning i overskydende skat. Dette vil kunne medføre økonomiske konsekvenser for DSB og andre jernbanevirksomheder samt trafikelskaberne.

Som DSB anfører, er der i dag fastsat en minimumsgrænse for, hvornår der iværksættes lønindeholdelse, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 1128 af 18. december 1997 om administrationsgodtgørelse og beløbsgrænse i forbindelse med lønindeholdelse. Lønindeholdelse iværksættes herefter kun,

hvis skyldner har en gæld på mere end 1000 kr. eventuelt sammensat af flere forskellige krav. Angår gælden kun én kontrolafgift, vil der altså ikke blive iværksat lønindeholdelse. Grænsen, der alene regulerer lønindeholdelse og ikke, hvorvidt der kan foretages udlæg, skal ses i sammenhæng med, at lønindeholdelse i dag gennemføres ved pålæg til arbejdsgiveren om at foretage indeholdelse i lønnen. Fra den 1. januar 2008 skal lønindeholdelse imidlertid ske via skattekortet ved regulering af skatteprocenten. Skatteministeriet har oplyst, at det i den forbindelse overvejes at nedsætte grænsen for, hvornår der kan iværksættes lønindeholdelse.

Bestemmelsen i § 18, stk. 4, i forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) vil i øvrigt indebære, at iværksættelse af lønindeholdelse – i modsætning til i dag – vil have forældelsesafbrydende virkning. Det vil dermed fremover i en række tilfælde blive administrativt enklere at afbryde forældelsen vedrørende kontrolafgifter, end det er tilfældet i dag.

3. Forslag til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165)

3.1. Forældelsesfristens længde ved erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade (lovforslagets § 3, stk. 1 og stk. 3, nr. 1)

Forbrugerrådet og Landsorganisationen i Danmark (LO) finder det ikke rimeligt, at der skal gælde en absolut forældelsesfrist ved erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade. Selv om der er foreslået en frist på 30 år, vil denne regel stadig kunne medføre, at visse skadelidtes erstatningskrav forældes, før kravene er opstået.

Forbrugerrådet har som medlem af Forældelsesudvalget gjort dette synspunkt gældende i udvalget. De øvrige ti medlemmer af udvalget anbefaler en absolut forældelsesfrist på 30 år. Flertallet er af den opfattelse, at en sådan regel skaber klarhed og forudsigelighed og samtidig i langt de fleste tilfælde vil tilgodese hensynet til skadelidte på tilstrækkelig måde, idet erfaringerne viser, at det kun meget sjældent forekommer, at et erstatningskrav rejses efter mere end 30 års forløb. Der henvises i øvrigt til kapitel VI, afsnit 2.4.6, i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen.

Justitsministeriet er enig med udvalgets flertal i, at der af hensyn til skyldneren bør være et tidspunkt, hvor krav som følge af en skadevoldende handling anses for endeligt forældet. Lovforslaget er på den baggrund udformet i overensstemmelse med flertallets forslag.

Der henvises til pkt. 3.2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.2. Suspension af forældelsen (lovforslagets § 3, stk. 2)

Håndværksrådet henleder opmærksomheden på, at et flertal i Forældelsesudvalget foreslog, at det uden for forældelsesloven overvejes at indføre særlige regler om frister for genoptagelse og tilbagesøgningskrav mod det offentlige som følge af ugyldige afgørelser mv., jf. betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen, s. 149-150.

Justitsministeriet har sendt betænkning nr. 1460/2005 til samtlige ministerier og gjort opmærksom på udvalgets anbefalinger.

3.3. Forældelse af lønkrav (lovforslagets § 4)

Landsorganisationen i Danmark (LO) anfører, at organisationen støtter forslaget § 4, hvorved forældelsesfristen ved fordringer, som støttes på aftale om udførelse af arbejde som led i et ansættelsesforhold, fastsættes til 5 år.

Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri og Håndværksrådet bemærker, at de ikke kan støtte forslaget § 4. Dansk Arbejdsgiverforening finder denne undtagelse fra den foreslåede almindelige 3-årige forældelsesfrist ubegrundet og anfører, at undtagelsen bl.a. vil medføre, at en virksomheds krav mod en kunde vil kunne være forældet efter den almindelige 3-årige forældelsesfrist, mens virksomheden fortsat kan blive mødt med et lønkrav fra den ansatte, der har udført arbejdet.

Baggrunden for, at det foreslås, at videreføre en 5-årsfrist for lønkrav er bl.a., at det ikke kan udelukkes, at en forkortelse af forældelsesfristen fra 5 år til 3 år vil kunne mindske den præventive virkning af muligheden for, at efterbetalingskrav rejses over for arbejdsgiveren.

For så vidt angår Dansk Arbejdsgiverforenings hørings svar skal Justitsministeriet anføre, at spørgsmålet om en virksomheds inddrivelse af udestående krav mod kunder efter Justitsministeriets opfattelse ikke hænger sammen med spørgsmålet om virksomhedens ansattes lønkrav. Hvis virksomheden tilrettelægger sine inddrivelsesprocedurer efter en forældelsesfrist på tre år, vil virksomheden i øvrigt have mulighed for at afbryde forældelsen, således at de pågældende fordringer ikke forældes.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.3. Forældelse af fordringer i henhold til pengelån mv. (lovforslagets § 6)

Dansk Told & Skatteforbund anfører, at den særregel, der foreslås for pengeinstitutter, også bør gælde for det offentlige.

Lovforslagets § 6 indebærer, at der for fordringer i henhold til pengelån eller ubevilgede overtræk på konti i pengeinstitutter vil gælde en forældelsesfrist på 10 år. Bestemmelsen vil også omfatte pengelån ydet af det offentlige, herunder studielån ydet efter SU-loven.

Spørgsmålet om ubevilgede overtræk på konti ses ikke at være relevant i forhold til fordringer, som kan gøres gældende af det offentlige.

Finans og Leasing anfører, at der for fordringer i henhold til en aftale om finansiel leasing på samme måde som for fordringer i henhold til pengelån bør gælde en forældelsesfrist på 10 år. Finans & Leasing anfører i den forbindelse, at finansiel leasing udgør et alternativ til finansiering ved pengelån, og at fordringer i henhold til aftaler om finansiel leasing i dag alene er omfattet af den 20-årige forældelsesfrist i Danske Lov 5-14-4.

Forældelsesudvalget har ikke foreslået, at der skal gælde en særlig forældelsesfrist for fordringer i henhold til leasingaftaler. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 6, stk. 1, vil bestemmelsen omfatte tredjemands fordring i et oprindeligt trepartsforhold som omtalt i kreditaftalelovens § 5, nr. 2, herunder tilfælde, hvor leasingaftaler må betragtes som kredittøb, jf. kreditaftalelovens § 6, stk. 2.

Den typiske leasingaftale kan imidlertid ikke betragtes som et kredittøb, og den kan heller ikke betragtes som en lejeaftale. Leasingaftaler er en særegen finansiel aftaleform, der ikke er defineret i lovgivningen. Der er efter Justitsministeriets opfattelse ikke tungtvejende grunde til at fravige den foreslåede lovs almindelige regel for så vidt angår disse aftaler, og en udvidelse af den foreslåede § 6 til at omfatte fordringer i henhold til leasingaftaler ville kunne medføre afgrænsningsvanskeligheder. Justitsministeriet har på den baggrund ikke fundet anledning til at foreslå, at bestemmelsen udvides.

3.4. Forældelse af krav mod en kautionist (lovforslagets § 11)

Forbrugerrådet finder, at kautionskrav uanset forældelsesfristen for den kautionssikrede fordring bør undergives en forældelsesfrist på 3 år regnet fra forfaldstidspunktet.

Dansk Erhverv, Dansk Industri, Finansrådet, Håndværksrådet og Realkreditrådet anfører, at en sådan regel må frygtes at ville medføre, at kreditorer generelt vil blive mere tilbøjelige til at

søge fordringer inddrevet hos kautionisterne og/eller at kræve egentlig medhæftelse som følge af, at kravet mod kautionisten oftere vil være forældet før kravet mod hovedskyldneren. De anbefaler, at reglen – i overensstemmelse med et forslag stillet af et flertal i Forældelsesudvalget – udformes således, at forældelsesfristen over for kautionisten bestemmes efter de regler, der gælder for forældelse af fordringen mod hovedskyldneren.

På baggrund af høringssvarene fra Dansk Erhverv, Dansk Industri, Finansrådet, Håndværksrådet og Realkreditrådet, er lovforslagets § 11 om forældelse af krav mod en kautionist udformet i overensstemmelse med det forslag, der er stillet af et flertal af medlemmerne i Forældelsesudvalget.

Der henvises til lovforslagets § 11 og pkt. 3.2.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.5. Afbrydelse af forældelsen ved sagsanlæg (lovforslagets § 16)

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer anfører, at afgiftssager oftere end skattesager vil vedrøre et specifikt beløb, og at der derfor ved beskrivelsen af retsvirkningerne af den foreslåede § 16 bør sondres mellem afgiftskrav og skattekrav. Endvidere anfører foreningen, det i bemærkningerne bør angives, om indbringelse af en sag for skattemyndighederne eller Landsskatteretten kan være omfattet af bestemmelsen.

Det foreslås ved § 16, stk. 1, at forældelsen afbrydes, når fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve en bindende afgørelse, der fastslår fordringens eksistens og størrelse. Der er på dette punkt tale om en videreførelse af gældende ret, jf. herom betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen, s. 302.

Den afgørende betingelse er for både skattekrav og afgiftskrav, at kravets størrelse fremgår af afgørelsen, og at afgørelsen er bindende, hvilket er tilfældet, når den hverken kan indbringes for nogen anden administrativ myndighed eller for domstolene, herunder fordi den ikke er indbragt inden for en foreskrevet frist. Bl.a. vil en afgørelse fra Landsskatteretten kunne være omfattet af forslaget til § 16, stk. 1, jf. hertil også pkt. 3.9.1.4 i de almindelige bemærkninger til forslaget til lov om ændringer af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (L 166).

3.6. Retsvirkningerne af afbrydelse af forældelsen (lovforslagets § 19)

Forsikring & Pension anbefaler, at spørgsmålet om, hvilken frist der løber efter afbrydelse af forældelsen, behandles mere udførligt i lovforslagets bemærkninger.

Bemærkningerne til lovforslagets § 19, stk. 1, om retsvirkningerne af afbrydelse af forældelse er udbygget i forhold til udkastet, der blev sendt i høring. Det er således blevet præciseret, hvad det nærmere indebærer, at der efter afbrydelse løber en ny frist, hvis længde bestemmes efter lovens regler.

3.7. Foreløbig afbrydelse af forældelsen (lovforslagets kapitel 6)

Landsorganisationen i Danmark (LO) anbefaler, at der i lovforslaget tages stilling til, i hvilket omfang indledning af fagretlig behandling medfører en foreløbig afbrydelse af forældelsen.

Hvis der inden forældelsesfristens udløb er indledt forhandlinger om fordringen mellem skyldneren og fordringshaveren, indtræder forældelse efter lovforslagets § 21, stk. 5, tidligst et år efter det tidspunkt, hvor forhandlingerne må anses for at være afsluttet. Justitsministeriet har i bemærkningerne til bestemmelsen præciseret, at bestemmelsen bl.a. omfatter indledning af fagretlig behandling ved indkaldelse til mæglingssmøde eller fællesmøde.

For så vidt angår udkastets § 20, stk. 4 (hvorved det bl.a. foreslås, at en fordring, der anmeldes i et dødsbo, men som ikke anerkendes, som udgangspunkt tidligst forældes et år efter afvisningen af fordringen) bemærker **Patientforum**, at der bør gælde samme frist for krav, der ikke anerkendes, som for krav, der anerkendes.

Hvis en fordring, der er anmeldt i et dødsbo, anerkendes af boet, har anmeldelsen efter gældende ret virkning som en egentlig afbrydelse med den virkning, at der løber en helt ny forældelsesfrist fra boets slutning. Denne retstilstand foreslås videreført ved lovforslagets § 17, stk. 1, nr. 4, og § 19, stk. 1 og 4.

Hvis fordringen ikke anerkendes af boet, og der er tale om en fordring omfattet af 1908-loven, skal fordringshaveren efter gældende ret uden uforløst ophold forfølge sit krav til erhvervelse af dom mv., jf. § 2 i 1908-loven. Forslaget om indførelse af regler om foreløbig afbrydelse svarer i realiteten til, hvad der følger af den gældende ordning om forfølgning af et retsligt skridt uden uforløst ophold, men således, at "uden forløst ophold" erstattes af en frist på et år.

Efter gældende ret kan forældelsen af fordringer, der alene forældes efter Danske Lov 5-14-4, afbrydes blot ved påmindelse, dvs. ved at fordringshaveren tilkendegiver over for skyldneren, at han eller hun mener at have et krav mod den pågældende. Hvis anmeldelse af en fordring i et dødsbo ville medføre en egentlig afbrydelse, selvom fordringen ikke anerkendes af boet, ville der i realiteten være tale om afbrydelse ved påmindelse. Adgangen til afbrydelse ved påmindelse foreslås imidlertid generelt ophævet, bl.a. fordi påmindelse alene ikke er egnet til at fremme en

afklaring af omtvistede fordringers eksistens. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

3.8. Fyldestgørelse i pant mv. efter en fordrings forældelse (lovforslagets § 25, stk. 2)

Dansk Told- & Skatteforbund bemærker, at retten til fyldestgørelse i en skyldners ejendom uanset fordringens forældelse bør bevares ikke blot i de tilfælde, der nævnes i lovforslagets § 25, stk. 2, men også når der er foretaget udlæg af en pantefoged. Efter forbundets opfattelse bør det ikke alene være de private kasser, der tilgodeses, men også de offentlige kasser.

Ifølge forslaget § 25, stk. 1, bortfalder retten til fyldestgørelse for fordringen i pant eller udlæg i skyldnerens ejendom ved en fordrings forældelse. Det foreslås dog ved § 25, stk. 2, at retten til fyldestgørelse bevares, når der er tale om pant for hovedstolen ifølge tinglyst pantebrev i fast ejendom for en bestemt angiven sum, håndpant (bortset fra håndpant i ejerpantebrev) og underpant i fast ejendom, som pantnavereren inden fordringens forældelse har overtaget til brug. Bortset fra fordringer sikret ved håndpant – hvor den gældende retstilstand må anses for uafklaret – er de foreslåede bestemmelser udtryk for en videreførelse af gældende ret. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.4.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Undtagelsen i forslaget § 25, stk. 2, omfatter ikke udlæg, hverken når sådanne udlæg er iværksat af private, eller når de foretages af en pantefoged. Offentlige og private kasser behandles således ens.

Som nævnt foreslås der i al væsentlighed en videreførelse af gældende ret. Justitsministeriet har ikke fundet grundlag for at udvide adgangen til fyldestgørelse i skyldners ejendele efter en fordrings forældelse til også at omfatte tilfælde, hvor der er foretaget udlæg. For så vidt angår udlæg i løsøre kan det i øvrigt bemærkes, at sådanne udlæg som udgangspunkt bortfalder et år efter foretagelsen, jf. retsplejelovens § 526, stk. 4.

3.9. Lovens fravigelighed i forbrugerforhold (lovforslagets § 26)

Forbrugerrådet støtter udkastets § 26, stk. 2, der bestemmer, at forældelsesloven ikke kan fraviges ved forudgående aftale, når fordringshaver er forbruger, og skyldneren er erhvervsdrivende.

Dansk Erhverv, Dansk Industri og Håndværksrådet anbefaler, at reglen i udkastets § 26, stk. 2, udgår. Dansk Erhverv og Håndværksrådet anfører, at den foreslåede bestemmelse er så bredt formuleret, at det ikke er muligt at forudse samtlige konsekvenser af dens vedtagelse. Dansk Erhverv anfører, at bestemmelsen under alle omstændigheder ikke bør omfatte aftaler af tidsbe-

grænset varighed (f.eks. månedskort til bus eller tog) samt aftaler om, at gavekort og tilgodebeviser alene kan indløses i en periode, der er kortere end 3 år. Håndværksrådet anfører, at bestemmelsen ikke bør omfatte reparationsarbejder, da der ikke bør gælde en ufravigelig længere absolut frist for at gøre mangler ved reparationsarbejder gældende end den reklamationsfrist, der efter købeloven gælder for mangelsindsigelser ved køb af løsørengstande.

Som anført under pkt. 3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger bygger den foreslåede lovgivning på en afbalancering af de i vidt omfang modstridende hensyn til fordringshaveren og skyldneren. Justitsministeriet er på den baggrund enig med mindretallet i Forældelsesudvalget, der foreslår, at den afbalancerede ordning, som foreslås med forældelsesloven, ikke ved forudgående aftale skal kunne fraviges til skade for fordringshaveren, når denne handler uden for sit erhverv, og modparten handler som led i sit erhverv. Lovforslagets § 26, stk. 2, er udformet i overensstemmelse hermed.

Den foreslåede bestemmelse er ikke til hinder for, at der til en aftale mellem en erhvervsdrivende og en forbruger om en løbende forpligtelse for den erhvervsdrivende knytter sig en nærmere angivet gyldighedsperiode, som er kortere end fristerne i forslaget til ny forældelseslov, f.eks. ved udstedelse af månedskort mv. til tog eller bus. En sådan gyldighedsperiode er ikke en forældelsesfrist, men en integreret del af den tjenesteydelse, som forbrugeren erhverver ved aftalen. Dette er blevet præciseret i bemærkningerne til lovforslagets § 26, stk. 2.

For så vidt angår gavekort og tilgodebeviser er Justitsministeriet enig med Dansk Erhverv i, at der bør kunne aftales kortere frister for indløsning end forældelseslovens frister. Justitsministeriet foreslår derfor, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter den foreslåede § 26, stk. 2, ikke finder anvendelse, når der er udstedt et dokument for fordringen, og skyldneren frigøres ved at erlægge ydelsen til den, der har dokumentet i hænde. Den foreslåede undtagelse berører ikke tilfælde, hvor den pågældende fordring består i medfør af ufravigelige regler i anden lovgivning. Der henvises til lovforslagets § 26, stk. 4, og pkt. 3.4.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den absolutte 2-årige reklamationsfrist i købeloven, jf. lovens § 83, stk. 1, omfatter ikke fordringer i anledning af mangler ved reparationsarbejder, og der er heller ikke i anden lovgivning fastlagt en reklamationsfrist for sådanne fordringer. Disse fordringer bortfalder således efter gældende ret først endeligt ved forældelse, medmindre andet er aftalt. Der ses ikke at være et særligt behov for at kunne indgå aftaler om en reklamationsfrist ved reparationsarbejder i forbrugerforhold. På den baggrund finder Justitsministeriet ikke anledning til at undtage reparationsarbejder fra den foreslåede § 26, stk. 2.

3.10. Overgangsregler (lovforslagets § 30)

Forsikring & Pension bemærker, at de foreslåede overgangsregler er særdeles komplekse. Forsikring & Pension foreslår, at der udformes enklere overgangsregler, f.eks. regler, der indebærer en generel udskydelse af forældelsen af eksisterende fordringer i en overgangsperiode.

De foreslåede overgangsregler svarer til overgangsbestemmelsen i 1908-lovens § 5. Forældelsesudvalget har overvejet, om overgangsreglerne burde udformes således, at forældelsestidspunktet for alle eksisterende fordringer udskydes til 3 år efter lovens ikrafttræden. Et enigt udvalg finder imidlertid, at hensynet til skyldneren taler for, at der ikke bør ske en sådan forlængelse i de tilfælde, hvor der efter både de nye og de gamle regler ville indtræde forældelse inden udløbet af en sådan overgangsperiode. Uden en sådan begrænsning ville overgangsreglerne således kunne føre til en forlængelse af forældelsesfristen i forhold til, hvad der ville følge af såvel de gamle som de nye regler. Der henvises til kapitel IX, afsnit 7.4, i betænkning nr. 1460/2005 om revision af forældelseslovgivningen.

Justitsministeriet er enig med udvalget, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

Der henvises til lovforslagets § 30 og pkt. 3.4.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

4. Forslag til lov om ændringer af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166)

4.1. Ændring af købeloven (lovforslagets § 1)

Byggematerialeindustrien, Danske Arkitektvirksomheder, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Håndværksrådet og TEKNIQ fraråder den foreslåede ophævelse af den absolutte reklamationsfrist ved køb af byggematerialer, der vil medføre, at fristen for at gøre mangler ved byggematerialer gældende udvides til 10 år. De anfører bl.a., at en sådan udvidelse vil skade konkurrencen, da udenlandske leverandørers interesse i at markedsføre produkter i Danmark og danske virksomheders interesse i at købe byggematerialer i udlandet vil blive formindsket, fordi der i de fleste andre lande gælder en kortere reklamationsfrist. Desuden bemærker en række af organisationerne, at bevisførelsen i sager, hvor der er gået længere tid, vil være både vanskelig og omkostningskrævende, og at ophævelsen af reklamationsfristen vil påføre leverandører af byggematerialer en administrativ og økonomisk byrde. Endvidere anføres, at mangler ved byggematerialer typisk viser sig inden for den gældende frist på 5 år efter et byggeris aflevering.

Forslaget om at udvide fristen for at gøre mangler ved byggematerialer gældende bygger på forslag fra udvalget om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer, jf. betænkning nr. 1433/2003 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af byggematerialer. Der var i dette udvalg ikke enighed om, hvorvidt der er behov for en forbedring af forbrugerbeskyttelsen ved erhvervelse af byggematerialer.

Lovforslaget følger anbefalingen fra de medlemmer af udvalget, der foreslår en forlængelse af købelovens særlige reklamationsfrist for byggematerialer fra 5 år til 10 år. Den nærmere udformning af forslaget er dog sket i lyset af forslaget til ny forældelseslov, der bl.a. indeholder en absolut 10-årig forældelsesfrist. Derfor foreslås det helt at ophæve købelovens reklamationsfrist for køb af byggematerialer.

Udvalgsmedlemmerne, der foreslog en udvidelse af reklamationsfristen, lagde bl.a. vægt på oplysninger fra Byggeskadefonden om mangler i byggesager. Det fremgik heraf, at for bestemte typer af byggematerialer, navnlig visse tage, har skader i en række tilfælde vist sig senere end 5 år efter byggeriets aflevering eller leveringen af byggematerialerne.

Under hensyn til, at der ved forslaget til ny forældelseslov foreslås en væsentlig forkortelse af de generelle forældelsesfrister, således at der bl.a. kommer til at gælde en absolut frist på 10 år (regnet fra fordringens forfaldstidspunkt), har Justitsministeriet også fundet det hensigtsmæssigt, at fristen for mangelsindsigelser vedrørende byggematerialer bliver den samme som fristen for mangelsindsigelser ved køb af fast ejendom. Der henvises i øvrigt til pkt. 3.1.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

På den anførte baggrund finder Justitsministeriet, at der ikke bør lægges afgørende vægt på de konkurrencemæssige virkninger, som de pågældende organisationer mener, at den foreslåede regel muligvis vil kunne få.

4.2. Ændring af forsikringsaftaleloven (lovforslagets § 2)

Forsikring & Pension opfordrer til, at forholdet mellem den foreslåede § 29, stk. 3, i forsikringsaftaleloven (der omhandler forældelse af visse personforsikringer) og § 8 i forslaget til ny forældelseslov (der omhandler forældelse af retten til løbende ydelser, herunder i henhold til visse personforsikringer) beskrives nærmere i lovforslagets bemærkninger.

Bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2 (forslag til forsikringsaftalelovens § 29, stk. 3) er udbygget i forhold til udkastet, der blev sendt i høring. Det er således blevet præciseret, hvad det

nærmere indebærer, at § 8, 1. pkt., i forslaget til ny forældelseslov vil gælde ved siden af den foreslåede bestemmelse i forsikringsaftalelovens § 29, stk. 3.

4.3. Ændring af ATP-loven (lovforslagets § 20)

ATP oplyser, at forkortelsen af forældelsesfristen fra 5 til 3 år vil medføre behov for ændringer i ATP's administrative rutiner i forbindelse med forfølgelsen af forfaldne krav, der ikke er betalt. Endvidere gør ATP opmærksom på, at ophævelsen af ATP-lovens § 17, stk. 5, nødvendiggør en række konsekvensændringer i andre love, som ikke er medtaget i udkastet, der er sendt i høring, da der i disse love henvises til ATP-lovens § 17, stk. 5.

Lovforslaget er i forhold til udkastet, der blev sendt i høring, blevet udbygget med konsekvensændringer af arbejdsløshedsforsikringsloven, sygedagpengeloven, lov om aktiv socialpolitik og lov om fleksydelse, jf. lovforslagets § 16, nr. 1 (forslag til ændring af arbejdsløshedsforsikringslovens § 85 c, stk. 9, § 85 d, stk. 7, og § 85 e, stk. 4), § 17, nr. 2 (forslag til ændring af sygedagpengelovens § 67, stk. 4), § 18, nr. 1 (forslag til ændring af lov om aktiv socialpolitik § 80 a, stk. 3) og § 23 (forslag til ændring af lov om fleksydelse § 14, stk. 2).

4.4. Ændring af arbejdsskadesikringsloven (lovforslagets § 21)

ATP oplyser, at ophævelsen af arbejdsskadesikringslovens § 56, stk. 4 (der bevirker, at krav efter loven på løbende bidrag mv. fra arbejdsgivere underlægges en 3-årig forældelse) vil medføre behov for ændringer i Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikrings administrative rutiner i forbindelse med forfølgelsen af forfaldne krav, der ikke er betalt. Endvidere anbefaler ATP, at det i bemærkningerne til forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) udtrykkeligt anføres, om krav på erstatning og godtgørelse efter arbejdsskadesikringsloven er underlagt en 10-årig eller 30-årig absolut forældelsesfrist.

Justitsministeriet har i bemærkningerne til § 3, stk. 3, nr. 1, i forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) præciseret, at også krav efter arbejdsskadesikringsloven på erstatning og godtgørelse i anledning af personskade vil være omfattet af bestemmelsen og dermed den 30-årige absolutte forældelsesfrist.

Landsorganisationen i Danmark (LO) bemærker, at det er beklageligt, at fordringer i henhold til arbejdsskadesikringsloven foreslås omfattet af den korte 3-årige forældelsesfrist, og anfører, at sådanne fordringer i dag alene er underlagt den 20-årige forældelsesfrist i Danske Lov 5-14-4.

Den 20-årige forældelsesfrist i Danske Lov 5-14-4 gælder generelt, og fordringer, der hverken er omfattet af 1908-loven eller af specielle forældelsesregler i anden lovgivning, forældes alene

efter Danske Lov 5-14-4. Danske Lovs 20-årsfrist er dermed udtryk for den almindelige forældelsesfrist i dansk ret. En konsekvens af dette er, at en række fordringer bliver omfattet af dansk rets lange forældelsesfrist, uden at der foreligger en særlig begrundelse herfor. Justitsministeriet foreslår at ændre ordningen således, at lovens korte forældelsesfrist, dvs. den foreslåede 3-årige frist, bliver lovens hovedregel, og at der alene fastlægges en længere frist i de tilfælde, hvor der kan anføres en særlig begrundelse herfor, jf. § 3, stk. 1, i forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) og pkt. 3.2.1 i dette lovforslags almindelige bemærkninger.

Fordringer efter arbejdsskadesikringsloven på erstatning og godtgørelse i anledning af personskade vil efter forslaget til ny forældelseslov være underlagt en 3-årig forældelsesfrist, jf. lovforslagets § 3, stk. 1. Hvis fordringshaveren var ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen dog først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil, jf. § 3, stk. 2. Som nævnt ovenfor foreslås der for sådanne fordringer en absolut forældelsesfrist på 30 år, jf. § 3, stk. 3, nr. 1, dvs. en frist, som er 20 år længere end den absolutte forældelsesfrist, der gælder for øvrige fordringer, jf. § 3, stk. 3, nr. 2 og 3, og 10 år længere end den gældende 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov. Justitsministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at foreslå en særlig forældelsesfrist for krav efter arbejdsskadesikringsloven.

4.5. Ændring af skatteforvaltningsloven (lovforslagets § 36)

Foreningen af Statsautoriserede Revisorer er generelt af den opfattelse, at det er positivt, at der foreslås indført forenklede og klare regler for afbrydelsen af forældelsen på skatte- og afgiftsområdet. Foreningen har dog visse bemærkninger til den nærmere udformning af de foreslåede ændringer af skatteforvaltningsloven. Foreningen ville have foretrukket, at skatteforvaltningsloven alene indeholdt en generel henvisning til forældelseslovens regler, idet der dog skulle fastlægges en længere frist for skattemyndighedernes ansættelsesændringer afledt af kontrollerede transaktioner ("Transfer Pricing") og for skatteyderes krav.

Forslaget om kortere almindelige forældelsesfrister skaber behov for at ændre skatteforvaltningsloven med henblik på at sikre et fortsat hensigtsmæssigt samspil mellem de almindelige forældelsesregler og de særlige ansættelsesfrister, der gælder på skatte- og afgiftsområdet (fristen for henholdsvis myndighedernes ændring af skatteansættelsen mv. og den skattepligtiges anmodning om genoptagelse). Forslaget til ændring af skatteforvaltningsloven skal sikre, at de nuværende ansættelsesfrister på skatteområdet kan opretholdes samtidig med, at de foreslåede generelle forældelsesfrister som udgangspunkt også finder anvendelse for skattekrav. Samtidig indebærer de foreslåede regler en betydelig forenkling af det komplicerede samspil, der i dag gælder mellem de almindelige forældelsesregler og fristreglerne på skatteområdet.

For så vidt angår lovforslagets § 35, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 2) hvorved det fastlægges, at forældelsesfristen foreløbigt afbrydes ved skattemyndighedernes varsel om skatteansættelse eller afgiftsfastsættelse, bemærker **Foreningen af Statsautoriserede Revisorer**, at det bør overvejes at fastsætte en regel, hvorefter kravet forældes, hvis ikke der træffes afgørelse inden for rimelig tid efter, at varslet er afgivet.

Skatteministeriet har oplyst, at ministeriet ser positivt på forslaget om en frist for skattemyndighedernes afgørelse, og at man vil analysere forslaget nærmere.

Skatterevisorforeningen anfører, at det ofte forekommer, at der ikke forud for en ansættelsesændring udsendes varsel om ændring af skatteansættelsen, når der mellem skatteyder og SKAT er enighed om ændringen. Foreningen foreslår på den baggrund, at forslaget til § 34 a, stk. 2, i skatteforvaltningsloven formuleres således, at forældelsen foreløbigt afbrydes, hvis der rettidigt er udsendt en afgørelse om ansættelsen.

Forslaget til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 2, er ændret således, at det fremgår af bestemmelsen, at forældelsen også foreløbigt afbrydes, når en skatteansættelse eller en afgiftsfastsættelse er foretaget inden forældelsesfristens udløb.

Der henvises til lovforslagets § 36, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 2) og pkt. 3.9.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

For så vidt angår lovforslagets § 36, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 3) hvorved der foreslås en særlig 5-årig forældelsesfrist for krav afledt af en ansættelse vedrørende kontrollerede transaktioner, bemærker **Foreningen af Statsautoriserede Revisorer**, at fristen efter foreningens opfattelse er for kort, og at der i stedet alene bør gælde en 10-årig absolut forældelsesfrist.

Den foreslåede 5-årige forældelsesfrist for krav afledt af ansættelser vedrørende kontrollerede transaktioner ("Transfer Pricing") indebærer, at de nuværende frist- og forældelsesregler videreføres. Herved er såvel ansættelsesfristen som forældelsesfristen 2 år længere end fristerne i andre sager. Herudover bemærkes, at fristen for at foretage ansættelsen kan forlænges efter anmodning fra den skattepligtige, hvis forlængelse af fristen har betydning for den skattepligtiges mulighed for at varetage sine interesser. Skatteministeriet har oplyst, at det er ministeriets vurdering, at der ikke er behov for en yderligere forlængelse af de gældende ansættelses- og forældelsesfrister.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.9.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

For så vidt angår lovforslagets § 36, nr. 4 (forslag til skatteforvaltningslovens § 34 a, stk. 4) hvorved det foreslås, at der for alle krav afledt af en ekstraordinær ansættelse alene skal gælde en 10-årig absolut forældelsesfrist, bemærker **Foreningen af Statsautoriserede Revisorer**, at der i tilfælde af ekstraordinær genoptagelse som følge af, at skattemyndighedernes praksis er blevet underkendt, kan være behov for en længere forældelsesfrist.

I tilfælde af ekstraordinær genoptagelse som følge af, at skattemyndighedernes praksis er blevet underkendt, er det afledte krav i dag alene undergivet den 20-årige forældelsesfrist efter Danske Lov 5-14-4, jf. skatteforvaltningslovens § 27, stk. 4, og § 32, stk. 4. Den foreslåede 10-årige forældelsesfrist er en konsekvens af, at den almindelige absolutte forældelsesfrist med forslaget til en ny forældelseslov nedsættes til 10 år. Den 10-årige forældelsesfrist skal i øvrigt ses i sammenhæng med, at tilbagebetalingskrav, hvis der ikke – som på skatteområdet – er fastsat særlige regler for forældelse og genoptagelse, forældes allerede efter 3 år.

Med forslaget sikres, at der i alle tilfælde af ekstraordinær genoptagelse alene gælder en absolut forældelsesfrist på 10 år. De ekstraordinære genoptagelsesgrunde i skatteforvaltningslovens §§ 27 og 32 er alle karakteriseret ved, at der foreligger særlige omstændigheder, der begrundet en længere ansættelsesfrist. Det taler imod, at der for genoptagelse som følge af underkendelse af hidtidig praksis skal gælde en længere forældelsesfrist end den 10-årige frist, der i øvrigt gælder for ekstraordinær genoptagelse. Der sikres med forslaget enkle og ”symmetriske” regler. Med én frist for alle tilfælde af ekstraordinær genoptagelse undgås bl.a. tilfælde, hvor genoptagelse eventuelt ikke kan ske for alle afledte ændringer af en primær ansættelse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.9.2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

4.6. Ændring af lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion (lovforslagets § 37)

ATP oplyser, at ophævelsen af § 30 i lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion (der bevirker, at krav på løbende bidrag mv. fra arbejdsgivere underlægges en 3-årig forældelse) vil medføre behov for ændringer i Arbejdsgivernes Elevrefusions administrative rutiner i forbindelse med forfølgelsen af forfaldne krav, der ikke er betalt. Endvidere gør ATP opmærksom på, at ophævelsen af § 30 nødvendiggør, at § 5, stk. 3, i lov om bonus til elever i ungdomsuddannelse med lønnet praktik (der henviser til § 30) skal konsekvensændres.

Lovforslaget er i forhold til udkastet, der blev sendt i høring, udbygget med den nævnte konsekvensændring, jf. lovforslagets § 39 (forslag til ændring af lov om bonus til elever i ungdomsuddannelse med lønnet praktik § 5, stk. 3).

5. Lovforslagene i forhold til lovudkastene

Udover de ændringer, der er anført ovenfor under pkt. 3.4, 3.9, 4.3, 4.5 og 4.6 samt visse mindre sproglige ændringer, indeholder forslaget til lov om forældelse af fordringer (forældelsesloven) (L 165) en ny § 26, stk. 3, hvorved det præciseres, at den erhvervsdrivende har bevisbyrden for, at en aftale, den pågældende har indgået, ikke er en forbrugeraftale. En tilsvarende bestemmelse findes i bl.a. købelovens § 4 a, stk. 1, 2. pkt.

Desuden indeholder forslaget til lov om ændringer af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer m.v. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklamationsfrister ved visse køb m.v.) (L 166) i forhold til udkastet, der blev sendt i høring, en ændring af konkurrenceloven, jf. lovforslagets § 45 (forslag til konkurrencelovens § 25). Forslaget indebærer, at de foreslåede regler i forældelsesloven om foreløbig afbrydelse af forældelse også vil kunne anvendes i konkurrencesager, selv om klager normalt ikke vil have partsstatus.